

Syväkosketus

Menestys: Ennen viime sunnuntaita pälkäneläiset eivät tienneet tarvitsevänsä Omenapuun alla -tilaisuuksia, mutta nyt tietävät

PÄLKÄNE

Omenapuun alla -tilaisuuksia suunnitellessaan muusikko, juontaja **Aimo Kokkola** ei ollut itsekään aivan varma, mitä oli tekemässä. Omenapuun alla -formaattia ei ollut olemassa, ennen kuin hän kehitti sen.

Päällisin puolin tilaisuus on show, jossa juontaja ja esiintyjä keskustelevat lavalla yleisön edessä. Juontaja kysyy, esiintyjä kertoo elämästään ja esittää välillä jotain. Juontajakin voi esittää jotain, mutta vähemmän kuin esiintyjä. Yleisö kuuntelee.

Ja sitten? Ei muuta. Saattaa kuulostaa amerikkalaiselta tv-showlta mutta on oikeasti kaukana siitä.

Viime sunnuntaina Pälkäneen yhteiskoulun auditoriossa koettiin ensimmäinen Omenapuun alla -tilaisuus, jossa esiintyjänä oli 64-vuotias Pälkäneeltä kotoisin oleva näyttelijä **Heikki Railevirta**.

Kaikki auditorion istuimet olivat varattuja, vaikka kukaan ei tullessaan tarkasti tiennyt, mitä olisi odotettavissa.

Koko illan ja seuraavan päivän Aimo Kokkolan puhelin soi. Kiitoksia tulvi niin paljon

Aimo Kokkolan ja Heikki Railevirran pitkä pohdiskelu ja suunnittelutyö johti lopulta Omenapuun alle.

kuin hän ehti ottaa vastaan. Pälkäneläiset eivät aikaisemmin tiedneet tarvitsevansa Omenapuun alla -tilaisuuksia, mutta tästä lähtien he tietävät.

– Minua jännitti varmasti kaikkein eniten se, miten ihmiset ottavat tällaisen jutun vastaan. Olen valtavan kiitollinen, kun näyttää siltä, yleisö ymmärsi, mitä halusimme sanoa, Aimo Kokkola sanoo.

Rohkeus

– Kyllä jännitti tulla, Heikki Railevirta myönsi heti tilaisuuden alussa.

Useimmiten hänellä ammattinäyttelijänä on valmiit repliikit ja harjoitusta takana,

kun hän tulee yleisön eteen. Omenapuun alle astuessaan hän ei voinut olla varma, mitä tapahtuisi. Tilaisuuteen kuului sekä harjoiteltuja että harjoitteleemattomia kohtia.

Esiintyjän oli uskallettava luottaa juontajaan ja heittäytyä mukaan. Ja sen Railevirta myös teki.

Hänen isänsä **Oiva Railevirta** toimi pitkään Onkkaalassa Voiman kaupan hoitajana, ja koko perhe oli siihen aikaan paikkakunnalla hyvin tunnettu. Yleisön joukossa istui paljon Heikki Railevirran luokka- ja muita koulutovereita, opettajiaakin. Heidän edessään

piti palata lapsuuteen ja koulussa pyristelyyn.

Aikanaan Pälkäneen yhteiskoulussa Heikki ei ollut menestyvä oppilas ainakaan kaikissa aineissa. Mutta kompurommeista ei jäänyt katkeria muistoja, päinvastoin.

– Ei minua kiusattu, vaikka olin mitä olin. Mielestäni minulla oli erittäin hyvät opettajat, ja sain aina heiltä apua ja kannustusta, hän kertoi.

Eriyisesti liikunnanopettajat **Mauno** ja **Helinä Löfroos** tukivat liikunnallisen pojan vahvuuksia, mutta myös nuori suomenopettaja **Virpi Ala-Harja** tajusi hänen lahjakkuutensa. Kun oli esiinnyttävä hienosti ja vaikuttavasti arvokkaan yleisön edessä, siihen paikkaan sopi valita Railevirran Hessu.

Sitä Heikki Railevirta ei muistoja kertoillessaan tiennyt, että kuulisi kohta suomenopettajansa äänen. Yhtäkkiä nauhalta kuului puhelimessa tehty Virpi Ala-Harjan haastattelu, jossa hän muisteli 13–14-vuotiasta Heikki-poikaa.

Jos Railevirta siinä kohtaa sai kamppailla liikutusta ja hämmennystä vastaan, se jäi yleisöltä huomaamatta, sillä kuulijat olivat itse samassa tilassa.

Juuret

Railevirralla ja Kokkolalla oli ollut jo toista kymmentä vuotta juttua siitä, että tehtäisiin jokin yhteistä. Mutta se ei heti saanut muotoaan.

– Idea näihin tilaisuuksiin on syntynyt erilaisten keskustelujen, kohtaamisten ja pohdintojen seurauksena. Tiesin suunnilleen, mitä haluaisin sanoa, mutta en ollut varma, miten sen toteuttaisin, Aimo Kokkola kertoo.

Lopullinen muoto löytyi juuret-teeman kautta. Omenapuun alla kerrotaan ja jaetaan kokemuksia juurtumisesta, sielunmaisemasta ja siitä, mitä ne merkitsevät, kun elää jossakin muualla. Siis siitä, mitä ihmisen kantaa mukanaan, halusi tai ei.

– Oltiin kavereitten kanssa pelaamassa venttiä Voiman kaupan lastauslaiturilla. Sinne oli kasattu leipälaatikot, joista tuli nenään tuoreen leivän tuoksu. Muistan sen hetken. Oli syksy, satoi, ja leivän tuoksuun sekoittui kostean mullan ja syksyn tuoksu... siinä oli kaikki, Railevirta kuvailee lapsuusmuistojaan.

Läheisestä Päiviön kahvilasta hän sai hakea viikonlo-

puksi pullaa ja pikkuleipiä. Pullakranssin kan elintuoksu kuului siihen hetkeen, se oli kuin pyhä, vaikka oli lauantai.

Tuoksut ja kuvat nostavat mieleen muuta, herkän äidin ja räiskähtelevän isän, sisarusket, leikkikaverit, unelmat, kaiken sen määrittelemättömän, mistä ihminen kasvoi.

Siten kerrotuihin kokemuksiin oli helppo samaistua.

Kosketus

Puolitoistatuntisen puheshown pitää olla viihdyttävä. Halpa viihde perustuu usein siihen, että juontaja yrittää paljastaa haastateltavansa heikoimmat kohdat; Omenapuun alla taas siihen, että haastateltavan kautta yleisö löytää kosketuksen omiin tunteisiinsa.

Omenapuun alla -kokonaisuuteen upotetut esitykset, laulut ja runot, kuljettivat juontoa eteenpäin, mutta tärkeintä oli esiintyvän taiteilijan tarina kaikkine rosoineen. Railevirta kertoi avoimesti kritiikin kohtaamisesta, siitä, millaista on, kun painetaan maahan. Ja miten siitä nouseaan.

Hän oli tamperelaisen teatteriprofessori Eino Salmelaisen viimeisiä oppilaita, ja Salmelaisen kädenjälki on näkynyt hänen urallaan kaiken matkaa. Siinä koulussa piti oppia kohtaamaan itsensä ja heikkoutensa pohjamutia myöten. Mutta siitä on ollut hyötyä.

– Olen saanut kulkea kiviköisen tien läpi. Nyt on hyvä olla, Railevirta tiivistä.

Hän oli onnistunut johtamaan yleisönsä saman tien läpi.

SHL ULLA SIREN

Omenapuun alla -tilaisuudet

Aimo Kokkolan vieraana:

- 22.2. valmentaja Matti Heikkilä
- 29.3. näyttelijä Inga Sulin, mukana muusikko Seppo Hovi
- 26.4. Pälkäneen sotaveteraanit

Heikki Railevirta lausui muun muassa Lauri Viidan runon Alfchild, oman Karin-äitinsä muistoksi.